

Nr 77.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
inköp av nytt övningsfält för Karlskrona grenadjär-
regemente; given Drottningholms slott den 14 maj 1914.*

Under åberopande av närlagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål 270,000 kronor må tagas i anspråk för inköp av nytt övningsfält åt Karlskrona grenadjärregemente.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hj. L. Hammarskjöld.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott
den 14 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för lantförsvarsdepartementet, hans excellens herr statsministern Hammarskjöld, anförde:

»Enligt kontrakt mellan kronan och Karlskrona stad av den 12 september 1902 får Karlskrona grenadjärregemente för sina övningar kostnadsfritt begagna icke blott Blekinge läns bevarings gamla exercisplatser vid 'Näktergalsdalen', utan även övriga icke uppplade eller planterade delar av inre Vämmö, med undantag av Skogsparken, för särskilda ändamål inhägnade platser samt utlagda stadsdelar, dock att detta medgivande icke må utgöra hinder för staden att, om och när staden så finner för gott, för vissa ändamål förfoga över större eller mindre delar av nämnda till truppersnas begagnande upplätta områden, därvid emellertid exercisplatserna vid 'Näktergalsdalen' icke få av staden in-skränkas'.

Vidare hava jordägarna på den en mil öster om Karlskrona belägna ön Senoren, där regementet har en barackbyggnad, genom femtioårigt kontrakt medgivit, att deras mark får av regementet beträdas mot en avgift av 5 öre för man och dag.

Slutligen disponerar regementet även Blekinge bataljons gamla övningsfält vid Bredåkra, beläget 34 kilometer från kasernetablissemang och innehållande en areal av 59,7 hektar, därav något mera än hälften öppen mark.

Redan år 1905 ifrågasatte dåvarande chefen för Karlskrona grenadjärregemente att förvärva ett annat övningsfält för regementet och gjorde hos drätselkammaren i Karlskrona förfrågan, huruvida staden vore villig avstå de s. k. Casa-Novafälten, utgörande en del av ett område om 135 å 136 hektar, som i handlingarna benämnts med litt. A. Sedermera blev emellertid berörda framställning av regementschefen återtagen.

Efter en del ytterligare förhandlingar återupptog regementschefen i november 1913 frågan om Casa-Novafältens förvärvande åt kronan. Stadens myndigheter voro dock obenägna att avstå detta område, men förklarade sig villiga att till kronan försälja eller utarrendera annan mark om ungefär 70 hektar och bestående av staden tillhöriga Gullberna gård och hemmanet Vedeby. Berörda mark utgör en del av ett 140 hektar omfattande område, som i handlingarna betecknats med litt. B och är beläget omedelbart öster om området litt. A.

Samtidigt med att regementschefen sålunda återupptog frågan om förvärvandet av Casa-Novafälten, uppkom fråga om att inköpa ett omedelbart nordväst därom beläget område, i handlingarna betecknat med litt. C och innefattande egendomarna Rosenholm och Silletorp. I november 1913 upprättades angående detta område preliminära köpekontrakt, som för säljarna äro bindande till den 1 juli 1914.

Uti underdånig skrivelse den 2 januari 1914 har regementschefen till en början framhållit de olägenheter, som följa med övningarnas förläggande till exercisplatserna vid 'Näktergalsdalen' — i dagligt tal kallad Vämmöslätten —, ön Senoren och Bredåkra. Vämmöslätten, som utgjorde den enda öppna terrängen av den öster om landsvägen belägna delen av Vämmö, hade så ringa utsträckning, att det längsta synfältet utefter en smal ränna uppginge till blott 300 meter, och vore Vämmöslätten alltså alldeles otillräcklig för även enskild utbildning, exempelvis i eldstrid. Vämmöslätten låge visserligen på blott 15 minuters avstånd från kasernetablissemang, men en stor olägenhet vore, att gränserna

Regements-
chefens
framställning.

för slätten, som 'icke får av staden inskränkas', ej vore fastslagna utan kunde utgöra föremål för olika meningar mellan statens och stadens representanter. Sjöfärden till ön Senoren toge med ångbåt under vanliga förhållanden och då bogsering ej ägde rum omkring 40 minuter, och hela förflyttningen från kasernetablissemangt till baracken på Senoren toge i anspråk ungefär en och en halv timma. Ön vore icke stor, synfälten på själva ön vore korta och tillfällena till marschutbildning vore få, varjämte truppen ej kunde någon längre tid vara borta från kammarskjutnings- och skolskjutningsbanorna å Vämmö. Det vore därför ej lämpligt att kompanierna låge på Senoren längre tid under bevaringsrekrytskolan än 1 à 1 ¹/₂ vecka, och ön vore alldeles för liten för att det skulle lämna utbyte att förlägga trupp dit under regementsövningarna. Vad Bredåkra beträffade kvarstode blott få av Blekinge bataljons gamla byggnader därstädes och kunde därför endast en obetydlig styrka där förläggas under tak. För närvarande vore så ordnat, att regementet ej hade någon skjutmateriel å Bredåkra, utan där lånade skjutmateriel av Blekinge skytteförbund, varför truppen ej länge kunde vara frånvarande från skjutbanorna å Vämmö. Å Bredåkra kunde därför regementet icke förläggas mera än omkring en vecka under regementsövningarna, vartill komme de oundvikliga kostnaderna för transporter av bagage m. m. till och från Bredåkra. Under förutsättning att fälttjänstövningar ägde rum åt Bredåkra till, kunde ju regementet under regementsövningarna övas en dag på Bredåkra lika väl som på någon annan plats, men eljest hade övningsfältet därstädes ej någon särskild betydelse för utbildningen under regementsövningstiden. Så länge volontärskoleetablissemangt i Ronneby befunne sig i statens ägo och ej disponerades för särskilt ändamål, utan avdelningar av regementet kunde inkvarteras där, brukade regementets vinterskolor ligga i Ronneby exempelvis en vecka under vintern, och begagnade de sig då även av Bredåkraterängen. Slutligen ville regementschefen även framhålla de med varje år ökade svårigheterna för regementet att få beträda enskilda tillhörig mark och denna marks sönderstyckande i små ägolotter. På grund härav vore regementets avdelningar i allmänhet utestängda från möjlighet att t. ex. öva genomförandet av helt anfall, och det vore en sällsynt lycka, som endast återkomme med flera års mellanrum, att ett fältstarkt kompani kunde utföra en övningsuppgift, utan att förryckas av de hänsyn, som måste tagas till besädd mark. Ännu mera sällan återkomme sådana gynnsamma övningstillfällen för bataljoner eller hela regementet.

Beträffande de alternativt ifrågasatta nya övningsfälten har regementschefen anfört följande.

»Området A.

Detta områdes södra del, omkring 8,5 hektar, utgöres av mark, som i gångna tider donerats av kronan till staden — — — —. Utom till köpeskilling åt staden måste staten nu anslå medel för att lösa ut stadens arrendatorer, till antalet sex. Exempelvis begär arrendatorn av farmen Måsen, för vilken arrendetiden utgår tidigare än för övriga arrendatorer, nämligen den 25 mars 1917, 10,000 kronor för avträädandet av arrendet den 14 mars 1915 samt för sina å farmen liggande byggnader. De arrendatorer, vilkas tid utgår först 1922 och 1932, komma naturligtvis att begära ännu mera. Kostnaderna för att lösa ut arrendatorerna torde därför ej kunna uppskattas lägre än omkring 80,000 kronor. Den norra delen av området A tillhör ägaren av Vedebylund och omfattar ungefär 15 hektar öppen mark och 35 hektar starkt bruten skogsmark. Ägaren, som från denna mark utarrenderat tre egnahemstomter på 49 år, gör sig härav förhoppning om vinstbringande försäljning av ytterligare sådana tomter, och har uppgivit priset vid försäljning till kronan till 100,000 kronor, ett enligt min åsikt i hög grad överdrivet värde på marken. Skulle staden förklara sig villig sälja sin del av området, men vidhålla ungefärligen det pris, som angavs 1905, och ägaren till Vedebylund ej kan förmås att sänka sitt pris, skulle alltså kostnaderna för hela området uppgå till:

Stadens område	200,000 kronor
Ersättning till stadens arrendatorer	80,000 »
Vedebylundsdeln av området	100,000 »

Summa 380,000 kronor

Även med betydande reduceringar av dessa siffror, torde dock området komma att kosta betydligt över 200,000 kronor.

Området B.

Beträffande detta område kan jag fatta mig kortare. Åkerjorden är å detta område mycket bättre än inom området A, varför ur denna synpunkt jordvärdet inom det förra bör vara mycket dyrare. Såväl vid Lyckeby som i närheten av Torskors station försiggår ganska livlig försäljning av egna hem, vilket ju mycket inverkar på priset. Marken inom området äges dels av staden, nämligen delar av gården Gullberna och delar av ett Vedebyhemman, dels av tre enskilda ägare, nämligen

godsägaren Ehrenberg på Vedeby, lantbrukaren Franzén på Vedebylund och direktören Ruben å Avelsgårde. Staden har icke blivit tillfrågad, huruvida den vill sälja sina delar av marken. Men kostnaderna för att köpa hela området kan i någon mån bedömas av det svar, de enskilda jordägarna lämnat. Godsägaren Ehrenberg säger sig ej alls vilja sälja sin mark. Till bedömande av jordvärdet i trakten meddelar han, att han (i närheten av Torskors) med framgång säljer ur jordbruksynpunkt värdelös jord till tomter till ett pris av 60 öre för kvadratmetern. Lantbrukaren Franzén är obenägen att sälja och vill ej uppgiva något pris. Direktören Ruben säljer tomter vid Lyckeby till 2 å 2,75 kronor för kvadratmetern och begär för de 16,5 hektar, som borde ingå i övningsfältet, icke mindre än 109,580 kronor. Härav torde framgå, att det ur ekonomisk synpunkt knappast är görligt att förvärva området B till övningsfält.

Området C.

Beträffande detta område ligga de ekonomiska villkoren klara genom bifogade försäljningsanbud av konsulinnan Palander å Rosenholm och av konsuln Thörn å Silletorp. Hela köpeskillingen för området utgör 270,000 kronor. Anbudena stå till den 1 nästkommande juli, men om försäljningen ej avslutats före den 14 nästkommande mars tillkommer ersättning för värbetet. Summan 270,000 kronor är visserligen i och för sig stor för ett övningsfält, men jordägarnas priser äro moderata, vilket bäst framstår vid en jämförelse med vad övriga jordägare begärt. Dessutom kan statens verkliga utgift vid köp av detta övningsfält inskränkas på följande sätt. Under det att å området B mycket litet skog finnes och densamma även å området A ej är av större betydelse, äro Rosenholm och Silletorp skogsegendomar. Den större (östra) hälften av Rosenholms skog är visserligen nyligen försäld till avverkning för ett pris av 40,500 kronor, men även å återstående skogsmarker finnes fullmogen skog, vilken staten genom försäljning direkt kan tillgodogöra sig. Å Silletorp är skogen sedan långa tider orörd och därvarande 30 hektar skog torde av staten kunna försäljas till liknande pris, som de 100 hektar skog å Rosenholm, som den förut anförda skogsavverkningen omfattar. Vidare kunna en del byggnader försäljas. Å området B finnas, om själva gårdsområdet vid Vedebylund ej köpes, mycket få och obetydliga byggnader. Å området A äro de visserligen många, men i allmänhet i mycket dåligt skick och torde vid försäljning ej medföra stor inkomst för staten. Å området C finnas däremot många och stora byggnader och större delen av dem i gott skick. Enligt försäljningsanbudena

äro ägarna, konsulinnan Palander och konsuln Thörn, vilka båda äro ålderstigna, berättigade att under sin livstid bo kvar på respektive gårdar, men en del ekonomibyggnader kunna dock genast säljas och ytterligare byggnader, i den mån de ej kunna anses behöfliga för kronan, avyttras vid nuvarande ägarnas död. Vad denna försäljning kan komma att inbringa staten är dock svårt att för närvarande beräkna.»

Regementschefen har vidare upplyst, att områdena litt. A och litt. B ligga på 25 å 30 minuters väg från regementets kasernetablissemang och att i vart och ett av dem ingår mark, tillhörande staden. Skulle kronan komma att inköpa något av dessa områden, kunde kronan enligt regementschefens åsikt avstå från sin dispositionsrätt över Vämmöslätten. Skulle däremot området litt. C förvärfvas till övningsfält, låge detta så avlägset, att regementet givetvis fortfarande måste disponera över den närbelägna Vämmöslätten. Marschen från kasernetablissemang till området litt. C. toge Nättrabyvägen 35 minuter och Rödebyvägen 60 å 70 minuter. Intet av områdena kunde egentligen sägas vara något idealiskt övningsfält, men något sådant stode ej att erhålla på rimligt avstånd från Karlskrona. Överallt saknades långa synfält. Likväl skulle besittandet av något av dem, vilket det än vore, för regementets utbildning vara av allra största värde och tvivelsutan i hög grad befordra regementets krigsduglighet. De olika områdenas ytvidd, angiven i ungefärliga tal, vore följande:

Område.	Öppen mark.	Skogsmark.	Summa.
Litt. A	69 hektar	67 hektar	136 hektar
Litt. B	110 »	30 »	140 »
Litt. C	97 »	180 »	277 »

Området litt. C vore alltså störst. I förhållande till de andra hade området litt. C vidsträckta skogsmarker. Det hade även en annan fördel framför de andra områdena, nämligen att enskilda fältskjutningar samt möjligen även fältskjutningar i trupp i små förband (halvtroppar) kunde äga rum å detsamma, vilket däremot vore omöjligt å områdena litt. A och litt. B. Den öppna marken å området litt. C vore tämligen sönderstyckad och medgäve därför ej så goda synfält som önskligt vore, men detta kunde i vissa hänseenden avhjälpas, såsom regementschefen i fortsättningen ville visa. Järnväg ginge över samtliga områdena, men under det att områdena litt. A och litt. B på ett för övningar störande

sätt sönderskures av järnväg, vore de huvudsakliga övningsfälten å området litt. C oberörda av järnvägslinjen. Området litt. A hade den stora olägenheten, att stadens däri ingående farmer i allmänhet vore utarrenderade på lång tid, flertalet till 1922 och en ända till 1932, samt att arrendatorerna vore ägare till de å farmerna varande byggnaderna.

Jämfördes kostnaderna för områdena, så vore tydligt, att området litt. B bleve dyrast och att området litt. C med all antaglighet komme att ställa sig billigare än området litt. A. Området litt. C hade det givna företrädet framför de övriga, att detsamma utan tidsutdräkt kunde förvärfvas av kronan och att regementet redan innevarande år skulle kunna komma i besittning av ett välbehövt övningsfält. En omständighet måste omnämnas, som icke minst ur ekonomisk synpunkt talade till förmån för området litt. C; dalgången utmed Silletorpsån spelade redan nu en viktig roll vid försvaret av Karlskrona mot en väster om staden landstigen fiende, och köptes området litt. C, komme östra stranden av dalgången i kronans hand samt kunde dalgången under fredsövningar förstärkas utan några särskilda kostnader. Om framdeles, såsom en del av stadens ledande män tänkte sig, de marker, som staden nu ägde norr om Sunna kanal och vilka inginge i områdena litt. A och litt. B, skulle komma att bliva i stor utsträckning bebyggda, så komme Karlskrona fästnings nuvarande landfront, Oscarsvärnslinjerna, att mista sin betydelse, och det bleve då antagligen nödvändigt att förlägga stadens försvar åt landsidan längre fram. I så fall bleve försvaret av Silletorpsådalen av ofantligt ökad betydelse och stora summor måste troligen då offras för att inköpa mark för befästningar å området litt. C, om det då fortfarande befunde sig i enskild ägo. Ur ekonomisk synpunkt syntes det regementschefen därför vara för staten lämpligast att förvärva området litt. C.

Det vore givetvis en olägenhet, att avståndet från kasernetablissemanget till detta område vore så pass stort. Emellertid utjämnades denna brist i någon mån av att flera olika vägar stode att välja från bron mellan Vämmö och fastlandet (Sunnabron) till övningsfältet, nämligen dels landsvägen Sunna mot Nättraby, dels landsvägen Sunna—Vedeby och därifrån antingen västerut eller norrut samt slutligen även vägen från Sunnabron över Gullberna—Vedeby och vidare västerut eller norrut. Genom denna omväxling i vägar kunde på marschen till och från övningsfältet vissa övningar lättare åstadkommas än eljest skulle vara fallet. Beträffande förbindelserna borde även tilläggas, att Rosenholms hållplats låge på området och Torskors station strax utanför detsamma. Vidare kunde sjöförbindelse lätt åstadkommas från kasern-

bryggan till Rosenholms strandområde, dels för transport av materiel, dels för landstigningsövningar m. m.

Redan förut vore angivet, att synfälten å området litt. C ej vore så goda för övningarna som önskligt vore. De större öppna fälten inom området låge mellan uppfartsvägen från landsvägen till Rosenholm och Silletorpsån, varjämte en dalgång sträckte sig öster om Silletorp i huvudriktning väster—öster. Det förra fältet, som nu sönderdelades av en långsträckt skogsdunge, kunde genom röjning av denna erhålla bättre synfält och dessutom finnes utsikt över de utanför övningsfältet belägna öppna fälten kring Allatorp och Måstad. Den senare dalgången vore endast omkring 400 meter bred, men då för närvarande stark skogsavverkning (ned till träd, som vore 6 tum i diameter 3 fot från marken) påginge söder om denna dalgång, vore det ej med uppoffring förenat att här vidga fälten, så att de åtminstone delvis finge en bredd av omkring 1,000 meter. Ännu längre söderut och österut vore det under avverkning varande skogsområdet mycket brutet och här borde återväxten av skogen befordras. I allmänhet vore de öppna fälten tillfredsställande dränerade.

Under anmärkning, att vilket av de ifrågasatta områdena än förvärvades, skulle köpeskillingen kunna i någon mån ersättas genom försäljning av Bredåkräfältet (med undantag av skjutbanan) och volontärskoleetablissemanget i Ronneby, har regementschefen slutat med att hemställa, att området litt. C måtte inköpas till övningsfält för Karlskrona grenadjärregemente.

Chefen för Första arméfördelningen har tillstyrkt framställningen under framhållande därav, att det här till inköp föreslagna övningsfältet jämväl komme det i Karlskrona förlagda fästningsingenjörkompaniet till godo, enär broslagningsövningar över Silletorpsån och övningar i skogsfällning, röjning och hinderarbeten där kunde med fördel anordnas.

Arméfördelning-
ningschefens
yttrande.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har uti underdånig skrivelse den 22 januari 1914 anfört följande.

Fortifikations-
departemen-
tets yttrande.

Vidkommande området litt. A, omfattande omkring 136 hektar, hade regementschefen beräknat, att förvärvandet härav skulle betinga en kostnad av 380,000 kronor eller 200,000 kronor för stadens del, 80,000 kronor till ersättning åt nuvarande arrendatorer och 100,000 kronor för den till Vedebylund hörande delen av området. Möjligt vore ju, att någon reduktion skulle kunna göras av de båda sistnämnda beloppen,

om expropriation anlitas. Däremot hölle departementet före, att stadens del icke kunde erhållas för det angivna priset. Säkerligen representerade denna del — de s. k. Casa-Novafälten — för staden ett synnerligen högt värde och med kännedom därom, att staden endast eller åtminstone huvudsakligen genom tillgång till dessa fält hade möjlighet till utveckling, vore det förklarligt, att staden ej ville avhända sig fälten och att staden, om den därtill skulle tvingas, kunde göra anspråk på ett synnerligen högt pris. Härtill komme, att området, som på ett för militärövningar olämpligt och olägligt sätt genomskures av järnvägar och landsvägar, därigenom och genom sin beskaffenhet i övrigt icke tillfredsställde kraven på ett övningsfält.

Samma omdöme gällde om det obetydligt större eller omkring 140 hektar omfattande området litt B. Vad kostnaderna anginge, hade staden för sin del, omkring 70 hektar, ej uppgivit något pris, men knappast torde man på drätselkammarens uttalande om stadens tillmötesgående kunna grunda någon förhoppning, att priset för denna del skulle bliva väsentligt billigare, än vad för andra delar av området betingades. Emellertid hade drätselkammaren framhållit, att ett blivande avtal borde innefatta bestämmelser om, utom köpeskillingen, även andra förhållanden, 'så t. ex. i fråga om barnhemmets å Gullbernamarken belägna byggnad, ersättning till nuvarande arrendatorer m. m.'. Endast den förutsatta bestämmelsen om barnhemmet skulle, enligt vad fortifikationsdepartementet erfarit, betinga ett ersättningsbelopp av omkring 30,000 kronor. Med hänsyn härtill och i betraktande av de utav enskilda jordägare fordrade pris kunde befaras, att kostnaden för förvärvandet av detta område skulle uppgå till över 400,000 kronor. Vid sådant förhållande, och då området såsom övningsfält icke vore tillfredsställande, ansåge fortifikationsdepartementet sig icke nu kunna tillstyrka inköp av det samma.

Av de ifrågasatta områdena uppfyllde området litt. C, eller egendomarna Rosenholm och Silletorp, bäst fordringarna på ett övningsfält, och det vore endast för dess i förhållande till områdena litt. A och B något mera avlägsna läge från regementets kasernetablissemang, som det vid jämförelsen kunnat i detta avseende eftersättas sistnämnda områden. Men denna olägenhet uppvägdes ej oväsentligt av det förhållande, att transporter av trupper och materiel till området kunde verkställas även sjöledes, varigenom skillnaden i tidsutdräkt för transporterna till området litt. C och de övriga områdena utjämnades. Regementschefen hade i sin skrivelse berört de fördelar från övningssynpunkt, som området litt. C med sitt större och mera tillgängliga yttinnehåll hade fram-

för de övriga områdena, och fortifikationsdepartementet ville ytterligare framhålla, dels att å området litt. C, men omöjligt å de andra, kunde anordnas fältskjutningar, dels att det från ren fortifikatorisk synpunkt vore eller kunde bliva av synnerlig vikt att kunna fritt förfoga över vissa delar av detta område, dels ock att ej allenast grenadjärregementet utan även det till Karlskrona förlagda fästningsingenjörkompaniet kunde med särskild fördel betjäna sig av området, enär sistnämnda truppförband genom områdets förvärvande erhöle möjlighet till såväl befästningsövningar som övningar i broslagning ävensom till andra, speciellt detta vapenslag tillkommande övningar. Efter underhandlingar med ägarna till området litt. C, hade dessa avgivit försäljningsanbud till pris av 55,000 kronor för Silletorp och 215,000 kronor för Rosenholm, med förbehåll av rätt för ägarna att vardera under sin livstid disponera huvudbyggnaden till den försålda egendomen jämte trädgård och visst husutrymme, varvid likväl ägaren till Silletorp förbundit sig att betala årlig hyra med 300 kronor. Vad nu anginge priset, varom efter underhandlingar mellan ägarna och fortifikationsdepartementets representant enighet träffats, torde detta icke kunna anses oskäligt. Enligt vad fortifikationsdepartementet inhämtat, vore i Karlskronatrakten det vanliga priset för åkerjord, avsedd för jordbruk, 1,000 kronor tunnlandet. Till Silletorp hörde 38 tunnland $22\frac{1}{2}$ kappland åker, vartill komme 61 tunnland $13\frac{7}{10}$ kappland skog, varå avverkning ej skett. Skogen hade av länsskogvaktare värderats till 17,175 kronor. Att detta värde vore lågt, torde framgå därav, att genom ett av Rosenholms ägare avslutat kontrakt avverkningen å omkring 100 tunnland sålts för 40,500 kronor. Till Rosenholm hörde 153,13 tunnland åker, motsvarande efter gängse pris ett värde av 153,130 kronor. Skog, som återstode efter förut kontraherad avverkning, hade beräknats till ett värde av 30,527 kronor 65 öre. Härtill komme den omkring 306 tunnland omfattande skogsmarken med lertäkt m. m.; och i betraktande därav att vissa delar av marken vore lämpliga till villatomter, vartill köpare icke saknats, torde härför väl kunna beräknas ett värde av minst 26,500 kronor. Arméförvaltningens domäntjänsteman hade ansett nu uppgivna värden ej vara för högt beräknade. Beskaffenheten av den till såväl Silletorp som Rosenholm hörande åkerjorden vore god, och jorden vore väl dränerad.

Regementschefen hade i ärendet framhållit, att genom skogsförsäljning m. m. kunde erhållas bidrag till köpesummans gäldande. Fortifikationsdepartementet ansåge ej skäl att i detta sammanhang taga sådan försäljning, som måste bedömas efter markens användbarhet så-

som övningsfält, under provning. Däremot hade departementet beaktat, vad jämväl regementschefen erinrat, nämligen att förutvarande Blekinge bataljons övningsfält vid Bredåkra vid inköp av nu ifrågasvarande egendomar liksom bataljonens byggnader vid Ronneby kunde försälgas, och att i sådant fall härför inflytande medel komme att tillfalla lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål. Vid sådant förhållande och då fortifikationsdepartementet icke förfogade över andra medel, som kunde föreslås till användande för de ifrågasatta inköpen, hölle departementet före, att de betingade köpeskillingarna kunde tagas från nämnda fond. Den ersättning däremot, som anbudsgivarna förbehållit sig för vårutsäde m. m., därest ej köpet skulle avslutas innan vårbruk företagits, torde böra utgå från arrende-, jordskylds- och tomtöresmedlen, till vilka inkomsterna av skörden skulle utgå.

Ny skrivelse
från fortifika-
tionsdeparte-
mentet.

I skrivelse den 11 februari 1914 har fortifikationsdepartementet vidare meddelat, att stadsfullmäktige i Karlskrona beslutat, att staden ej vore benägen att till kronan vare sig försälja eller på arrende upplåta de s. k. Casa-Novafälten, enär området vore för stadens framtida behov oundgängligen nödvändigt, men att staden — ehuru det innebure en kännbar uppoffring — likväl vore villig att till kronan antingen försälja eller på arrende upplåta ifrågasatta områden av staden tillhöriga Gullbernegården och hemmanet Vedeby, samt att staden, när kronan så åskade, vore beredd att uppgöra samt till kronan inkomma med förslag till de närmare villkor, som borde fästas vid antingen en försäljning eller en utarrendering till kronan av dessa områden. Fortifikationsdepartementet har emellertid vidhållit sin i skrivelsen den 22 januari 1914 gjorda hemställan om inköp av egendomarna Rosenholm och Silletorp (området litt. C) för ifrågasvarande ändamål.

Statskontorets
yttrande.

Efter erhållen remiss har statskontoret den 21 april 1914 meddelat, att å lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål den 31 december 1913 förefunnits en behållning av 843,998 kronor 85 öre; att allt vad som hittills blivit å fonden anvisat då vore utbetalt; samt att hinder alltså icke mötte att å nämnda fond anvisa för ifrågasvarande jordförvärv erforderliga 270,000 kronor.

Departements-
chefen.

Enligt vad jag inhämtat innefatta exercisplatserna vid 'Näktergalsdalen' — den s. k. Vämmöslätten — högst omkring 10 hektar och övrig av regementet disponerad mark å Vämmön blott omkring 55 hektar; och då, på sätt regementschefen anført, ön Senoren och Bredåkra förutvarande

mötesplats endast mera tillfälligtvis kunna tagas i anspråk för regementets räkning, finner jag nödvändigt, att regementet erhåller ett nytt övningsfält.

Av de härför ifrågasatta områdena är området litt. C det enda, som lämnar tillfälle till fältmässiga skjutningar. Härtill kommer, att detta område, på sätt fortifikationsdepartementet anfört, synes kunna erhålla en viss betydelse ur fortifikatorisk synpunkt och med hänsyn till det i Karlskrona förlagda fästningsingenjörkompaniets övningar. Jag delar därför myndigheternas och fortifikationsdepartementets uppfattning, att området litt. C bör inköpas till övningsfält för Karlskrona grenadjärregemente i enlighet med de uti sådant avseende upprättade preliminära avtalen, vilka gälla till den 1 juli 1914. Köpeskillingsbeloppen, tillhoppa 270,000 kronor, mot vilka jag icke har något att erinra, torde böra på föreslaget sätt gäldas från lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Beträffande slutligen den av regementschefen väckta frågan om försäljning av Bredåkra förutvarande mötesplats och volontärskoleetablissemanget i Ronneby, anhåller jag att i annat sammanhang få återkomma till denna fråga.

Jag hemställer, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

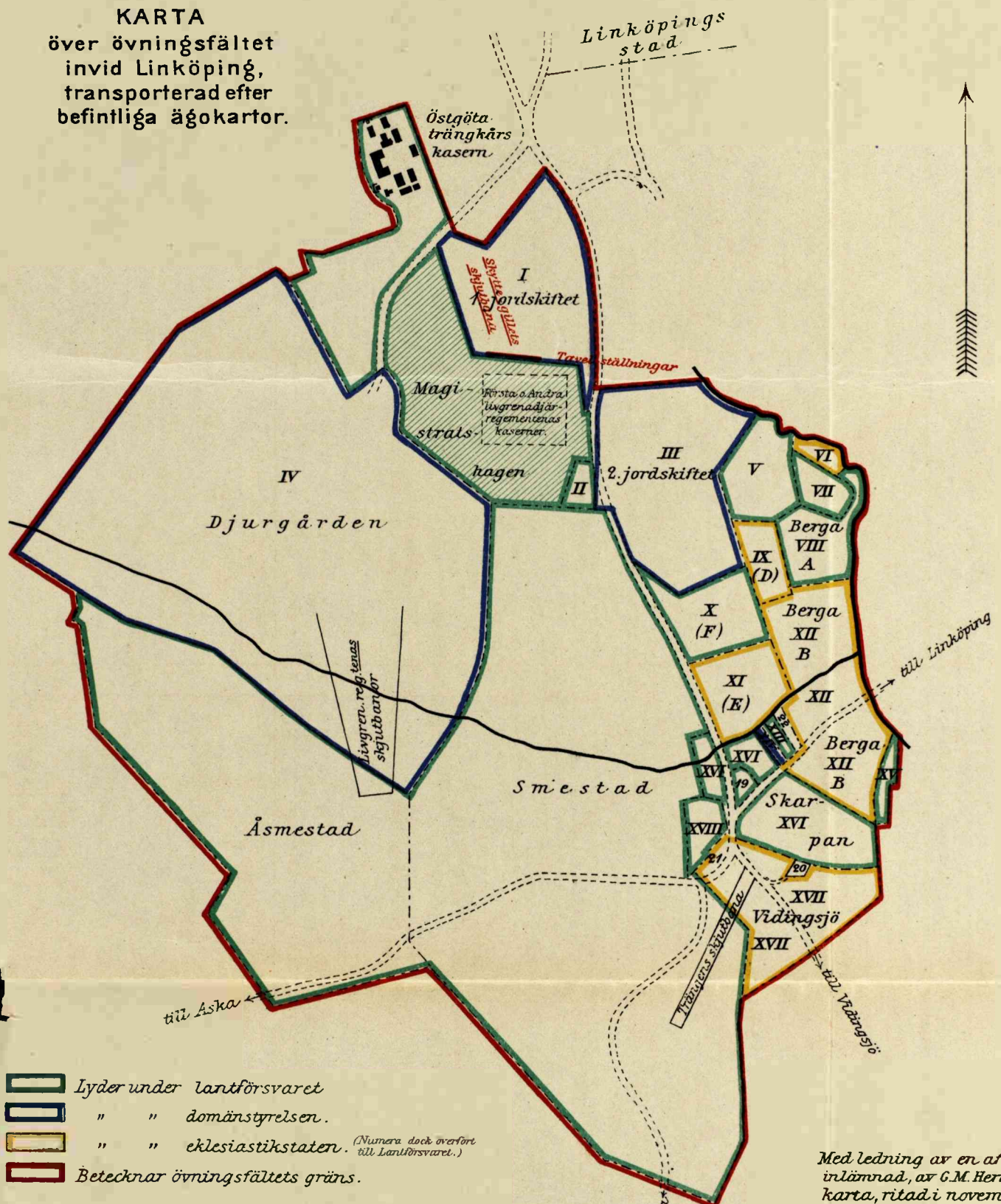
att av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål 270,000 kronor må tagas i anspråk för inköp av nytt övningsfält åt Karlskrona grenadjärregemente.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

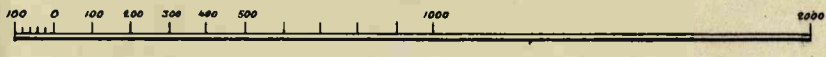
Kurt Belfrage.

KARTA
 över övningsfältet
 invid Linköping,
 transporterad efter
 befintliga ägokartor.

- Lyder under lantförsvaret
- " " domänstyrelsen.
- " " eklesiastikstaten. (Numera dock överfört till Lantförsvaret.)
- Betecknar övningsfältets gräns.

SKALA 1:20000

Med ledning av en af I. Norrman
 inlämnad, av G.M. Herrström ritad
 karta, ritad i november 1910 af
 fanjunkare *G. Englund*